

Pojem investor v mezinárodních dohodách na ochranu investic

Problematika mezinárodních investic a jejich ochrany je aktuální, praktickou a stále se proměňující součástí mezinárodního ekonomického práva. Tato práce se zabývá jedním z klíčových pojmů a subjektů této oblasti, a tím je právě investor.

První kapitola je obecnějšího zaměření a slouží jako uvedení do tématu zahraničních investic v jeho historických, politických a ekonomických souvislostech od kolonialismu až po vznik dvoustranných dohod o ochraně a podpoře investic, jak je známe dnes. Tyto specifické instrumenty jsou pro dané odvětví převládajícím pramenem práva s několika zvláštnostmi, které stojí za povšimnutí.

Kromě bilaterálních dohod se zde vyvinula i úprava multilaterální a s ní i specifické instituce zaměřené na aspekty mezinárodních investic. Tyto jsou předmětem pojednání v kapitole druhé. Z nejvýznamnějších lze zmínit Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic a Washingtonskou úmluvu (1965), která je s ním spojena.

Následuje pasáž věnovaná komparaci definic investora v dvoustranných a některých mnohostranných investičních dohodách. Rozebrány jsou zde standardní klauzule ale i vymezení širší a restriktivní. Obecně zaleží na vůli smluvních stran a jejich potřebách s ohledem na přitahování zahraničního kapitálu, od kterých se odvíjí konkrétní způsob definování investorů.

Předposlední kapitola poskytuje přehled aktuálních problémů týkajících se chápání investora na mezinárodní úrovni. Tyto jsou demonstrovány na konkrétních případech rozhodnutí mezinárodních rozhodčích tribunálů se zaměřením na praktiky jako treaty a forum shopping, použití corporate vehicles a podobně.

Závěrečná kapitola mapuje aktuální situaci na půdě Evropské unie, která má po přijetí Lisabonské smlouvy v samostatné kompetenci i přímé zahraniční investice. V souvislosti s tím je připravován společný evropský program ochrany zahraničních investic, ve kterém je jedním z hlavních úkolů mimo jiné přesnější definování pojmu investor za účelem omezení spekulativních praktik investorů. Smyslem je nastolení rovnováhy ve vztazích států a investorů, která je bezpochyby předpokladem efektivního a udržitelného fungování systému.